

Čo je odľahčovacia služba?

Odľahčovacia služba (ďalej v texte len „OdS“) je sociálna služba **poskytovaná neformálnemu opatrovateľovi**, ktorý opatruje svojho rodinného člena/príbuzného. Pomocou využitia odľahčovacej služby si môžu opatrovatelia, ktorí celodenne, resp. nepretržite opatrujú svojich príbuzných, dopriať „voľno“ od náročnej starostlivosti.

V čase, keď si opatrovateľ potrebuje vybaviť osobné náležitosti, lekára, hospitalizáciu, ísť na dovolenku a pod., sa opatrovanej osobe poskytuje „náhrada“ za neformálneho opatrovateľa pomocou sociálnej služby podľa zákona č. 448/2008 o sociálnych službách (konkrétne § 54 - Odľahčovacia služba).

Kto má nárok na odľahčovaciu službu?

Nárok na využitie odľahčovacej služby majú všetky osoby, ktoré **opatrujú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a poberajú za jej opatrovanie peňažný príspevok na opatrovanie** (podľa zákona č. 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia).

Na koľko dní je nárok na odľahčenie od opatrovania?

Takéto „voľno“ sa **poskytuje na 30 dní v rámci jedného kalendárneho roka**, pričom môže byť čerpané aj prerušovane po jednotlivých dňoch, nie však po hodinách, resp. ak sa využije OdS iba na niekoľko hodín počas dňa (napr. 2-3 hod.), ráta sa to ako celý deň.

Od 1. decembra 2024 nastáva zmena! V prípade OdS, ktorá sa poskytne terénnou alebo ambulantnou formou, bude možné jej efektívnejšie využitie podľa individuálnych potrieb. Rozsah jej poskytovania pri týchto formách bude 360 hodín ročne, pričom sa nebude brať do úvahy počet konkrétnych dní, ale hodín.

Počas poskytovania OdS sa opatrovateľovi **naďalej poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie** (príspevok sa nekráti).

Ktoré sociálne služby môžem využiť na odľahčenie? U akého poskytovateľa sociálnej služby?

Odľahčenie opatrovateľa sa poskytuje pomocou sociálnej služby. Existuje viacero foriem a druhov sociálnych služieb, ktoré možno využiť:

- **terénna forma** priamo **v domácnosti opatrovaného** – opatrovateľská služba
- **ambulantná forma** v zariadeniach sociálnych služieb **počas dňa** – zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár
- **pobytová forma** v zariadeniach sociálnych služieb **s ubytovaním** - zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie

OdS je možné využiť tak u verejného poskytovateľa sociálnych služieb (zriadeného samosprávami - obcou/mestom/VÚC) ako aj u neverejného poskytovateľa sociálnych služieb (cirkevné organizácie, občianske združenia, neziskové organizácie, iné právnické osoby a pod.).

Koho požiadať o odľahčovaciu službu?

OdS zabezpečuje obec/mesto (obecný/mestský úrad), v ktorom má opatrovaný trvalý pobyt.

Obec/mesto je povinná v rámci svojej pôsobnosti OdS poskytnúť alebo zabezpečiť (poskytuje, ak má svoje sociálne služby; ak nemá svoje sociálne služby, zabezpečuje cez iného poskytovateľa sociálnej služby).

Informujte sa na obci/meste a následne podajte písomnú žiadosť o poskytnutie alebo zabezpečenie OdS. Nezabudnite o OdS požiadať včas, aby bol dostatočný časový priestor na jej zabezpečenie.

Je odľahčovací služba spoplatnená? Koľko stojí odľahčovací služba?

Áno, je spoplatnená, za OdS zaplatíte poskytovateľovi sociálnej služby tzv. úhradu podľa jeho aktuálneho cenníka.

S poskytovateľom sa uzatvára Zmluva o poskytovaní sociálnej služby, ktorá okrem iných zákonných náležitostí obsahuje sumu úhrady, spôsob jej určenia a spôsob jej platenia.

Koho nezabudnúť kontaktovať ohľadne odľahčovacej služby?

V prípade využitia OdS je zákonom daná povinnosť oznámiť do ôsmich dní príslušnému úradu, práce sociálnych vecí a rodiny začatie poskytovania odľahčovacej služby.

Viem získať nejakú finančnú pomoc na zaplatenie odľahčovacej služby?

Áno, v rámci podpory odľahčenia opatrovateľov, ktorí opatrujú dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím (vo veku 6-18 rokov) a poberajú peňažný príspevok na opatrovanie. V súčasnosti sa realizuje prostredníctvom Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny projekt „Podpora odľahčenia opatrovateľov“.

Cieľom projektu je finančne prispieť opatrovateľom na úhradu za poskytnutú OdS.

Po poskytnutí a uhradení OdS sa žiadateľovi **preplatia (refundujú)** vynaložené finančné prostriedky zo strany opatrovateľa na úhradu.

Maximálna výška príspevku, ktorou sa opatrovateľovi môže prispieť:

- pri využití terénnej formy sociálnej služby – **9,93 €/na hodinu**
- pri využití ambulantnej formy sociálnej služby – **3,97 €/na hodinu**
- pri využití pobytovej formy sociálnej služby – **50,77 €/na 1 deň**

Oprávnený žiadateľom na refundáciu úhrady OdS je každý poberateľ peňažného príspevku na opatrovanie, ktorý **opatruje dieťa vo veku 6-18 rokov** (momentálne je možné v rámci projektu podporiť iba uvedenú vekovú kategóriu, čo ale neznamená, že mimo rámca projektu sa odľahčovací služba nemôže poskytnúť aj opatrovateľom, ktorí opatrujú ľudí vo vekovej kategórii 18+!).

Zapojenie sa do projektu nie je administratívne náročné, vyplniť treba jednu žiadosť v stanovenej lehote (najviac 1 mesiac po poskytnutí OdS) a predkladajú sa tri prílohy, ktoré súvisia s poskytnutím OdS (zmluva s poskytovateľom sociálnej služby, doklad preukazujúci úhradu, potvrdenie poskytovateľa o výpočte úhrady).

V prípade záujmu využiť finančné zdroje z uvedeného projektu je potrebné obrátiť sa na miestne príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

Dĺžka trvania a možnosť zapojenia sa do projektu je **09/2024 – 12/2024**.

Viac informácií aj na [Projekt Podpora odľahčenia opatrovateľov > ÚPSVaR \(gov.sk\)](#).